

Til Stortingspolitikere

Oslo 18.11.15

Panikk kan brukes til så mangt – om innstramminger i utlendingsloven.

Regjeringen skriver i disse dager historie. Kanskje for første gang, skal en lov endres uten en gang å ha vært sendt på høring. Regjeringen sier dette er nødvendig for å kunne returnere personer med lovlig opphold i Russland tilbake dit.

I realiteten er regjeringens forslag en snikinnføring av nye lovhjemler som er første skritt på veien til å kunne returnere flyktninger til leire i de såkalte nærområdene slik som Tyrkia og Jordan. I tillegg bryter forslaget med grunnleggende prinsipper for rettsikkerhet, og vil føre til utstrakt bruk av fengsling uten dom og ankemulighet.

Regjeringen skriver i proposisjonen: «De foreslåtte lovendringene vil samlet sett legge til rette for at asylsøkere hurtigere kan henvises tilbake til trygge tredjeland». Legg merke til flertallsformen. Det står ingenting i proposisjonen om hva som regnes som «trygge tredjeland». Det står derimot at: «De foreslåtte lovendringene gjelder uavhengig av hvilket trygt tredjeland en asylsøker ankommer fra». Kobler man dette med debatten om hjelp i nærområdene, er det ikke vanskelig å se for seg at de nye hjemlene i neste omgang kan brukes til å returnere flyktninger til f.eks leire i Tyrkia og Jordan.

Om dette vil være i tråd med menneskerettighetene og flyktningkonvensjonen, er slett ikke klart. For å få prøvd dette rettslig må sakene naturlig nok bringes inn for rettsystemet.

En effektiv stopper for dette, er å nekte asylsøkere rettshjelp, fengsle dem og returnere dem, slik regjeringen nå planlegger. Om dette skriver regjeringen: «Formålet med å pågripe og eventuelt fengsle i saker som mest sannsynlig vil bli nektet tatt til realitetsbehandling, er å sikre at utlendingen er tilgjengelig under saksbehandlingen og ikke forsvinner før saken er avgjort». I realiteten betyr dette at mange vil bli fengslet, og sitte i fengsel hele den korte tiden de oppholder seg i Norge innen retur. Det betyr at de er avskåret fra muligheten til å kontakte SEIF eller andre som kan se på saken deres før de returneres.

At dette skal fungere uten å lede til også feilaktige utsendelser, forutsetter at UDI i førstelinjen er ufeilbarlig. Konkrete erfaringer viser at dette ikke er tilfellet, og ingen er ufeilbarlige. Derfor er det farlig å fjerne klagemuligheter, som den eneste muligheten man har til å rette opp feil. Det å sette sin lit til at systemet er ufeilbarlig, er ensbetydende med at det vil bli foretatt flere utsendelser i strid med lov og konvensjoner.

I tillegg vil Regjeringen gi seg selv fullmakt til å instruere UNE direkte, til store protester fra mange. UNE er idag i teorien et uavhengig organ, noe mang en politiker har gjemt seg bak når de har blitt konfrontert med kafkaeske avslag i enkeltsaker. Ved å gi seg selv instruksjonsmyndighet over UNE, må også regjeringen kunne konfronteres med UNEs enkelte vedtak. SEIF har egentlig lenge ønsket å ansvarliggjøre politikerne for vedtak som bryter med alt fra sunn fornuft til rettigheter og konvensjoner. Etter bare få år vurderte SEIF at UNE ikke fungerte som en reell, uavhengig

rettsinstans, og besluttet å trekke seg fra ordningen med å oppnevne nemndmedlemmer. SEIF vil ikke bidra til å legitimere det UNE har blitt, en stat innenfor staten.

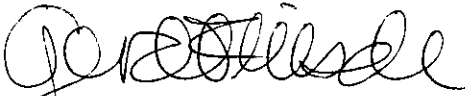
I ekstraordinære situasjoner blir grunnsprinsippene samfunnet er tuftet på satt på prøve. Norge har lenge satt sin ære i å skulle være en demokratisk rettsstat. Flyktnings situasjonen er en eksamen for regjeringen i å verne grunnleggende kjerneverdier som demokrati og rettsikkerhet. Dessverre står regjeringens innsats til stryk, uten at dette har vakt særlig debatt.

Det dreier seg kort fortalt om langt mer dramatiske endringer enn det regjeringen fremstiller det som. Da er det en mager trøst å høre snakk om at dette i første omgang bare skal gjelde to år: Vi vet av erfaring at når en lov først er vedtatt i skjerpene retning på utlendingsrettens område, skal det mye til for reversere endringen.

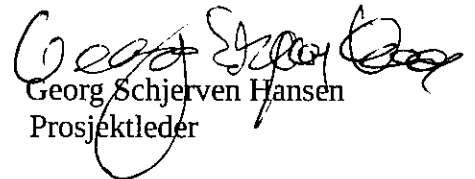
Om regjeringen kun hadde ønsket å sende folk med lovlig opphold i Russland tilbake dit, hadde lovendringene ikke trengt å være så vidtgående.

Stortinget trenger ikke være med på dette, og bør benytte den demokratiske makten som ligger i stortinget til å sørge for at man ikke hastevedtar dramatiske innstramninger uten å utrede konsekvenser, uten å sende saken på høring og uten å respektere grunnleggende rettsikkerhet.

Med vennlig hilsen
Selvhjelp for innvandrere og flyktninger (SEIF)

Gerd Fleischer
Org leder

Georg Schjerven Hansen
Prosjektleder